

انجمن بین‌المللی علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی

سعیده ابراهیمی^۱

مقدمه

انجمن بین‌المللی علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی^۲، یک انجمن حرفه‌ای فعال در زمینه‌های بین‌رشته‌ای اطلاع‌سنجی، کتاب‌سنجی، علم‌سنجی، فن‌سنجی، و وب‌سنجی است. این انجمن در اول سپتامبر ۱۹۹۳، همزمان با برگزاری کنفرانس بین‌المللی کتاب‌سنجی، علم‌سنجی، و اطلاع‌سنجی در برلین پایه‌گذاری شد و در سال ۱۹۹۴ با اسانسنامه رسمی^۳ در هلند به ثبت رسید و دکتر هیلدرن کرشمر^۴ از آلمان با رأی اعضای شرکت‌کننده در کنفرانس برلین به عنوان اولین مسئول آن انتخاب شد. پس از یک دوره دو‌ساله، در کنفرانس انجمن در شیکاگو، میشل ای. دی^۵ از ایالات متحده آمریکا برای دوره دو ساله بعد انتخاب شد. در دوره‌های بعدی نیز به ترتیب بلوما پریترز^۶ از اسرائیل، سزار ماکیاس^۷ از مکزیک، و دیویس^۸ از استرالیا این مسئولیت را برعهده داشتند.

مربوط به انتخاب هیئت مشاوران و ریاست انجمن را بازنگری کرد و در سال ۲۰۰۳ جهت انتخاب هیئت مشاوران و ریاست، از رأی‌گیری الکترونیکی بین اعضا استفاده شد و هنری اسمال^۹ به عنوان ششمین مسئول انجمن انتخاب گردید.

اهداف انجمن

هدف اصلی انجمن تشویق ارتباط و مبادله اطلاعات حرفه‌ای در زمینه علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی است. انجمن سعی دارد با هدف ایجاد پذیرش عمومی برای این علم، استانداردها و همچنین تئوری و عمل را برای این علم و همه زمینه‌های وابسته به آن توسعه داده و زمینه‌های لازم برای پیشبرد تحقیقات و آموزش را برای این زمینه علمی پایه‌ریزی کند.

ساختار انجمن

انجمن از یک رئیس، یک دبیر، و ۸ عضو

در سال ۲۰۰۲، انجمن، سیاست‌گذاری‌های

2. International Society for Scientometrics and Informetrics (ISSI)

3. <http://www.ISSI-society.info/ISSI.statics.pdf>

4. Hildrun Kretschmer

5. Michael E.D

6. Bluma Peritz

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز

7. Cesar Macias-Chapula

8. Davis

9. Henry Small

نمایی از مدال درک سولا پرایس

هیئت مشاوران تشکیل شده است که تعیین این افراد در کنفرانس‌های دو سالانه انجمن انجام می‌گیرد.

جایزه درک جان دو سولا پرایس مجله بین‌المللی <علم‌سنجی>

مراسم جایزه درک جان دو سولا پرایس^{۱۰}، از زمان پایه‌گذاری انجمن، بخش مهمی از برنامه کنفرانس‌های دو سالانه انجمن است. مدال درک سولا پرایس به‌طور دوره‌ای از طرف مجله <علم‌سنجی> به دانشمندان برجسته در حوزه‌های مطالعات کمی در علم داده می‌شود. مجله <علم‌سنجی> مجله‌ای بین‌المللی برای همه جنبه‌های کمی علم است که در هلند منتشر می‌شود.

اولین جایزه پرایس در سال ۱۹۸۴ به یوجین گارفیلد^{۱۱} اعطا شد. در ابتدا این جایزه سالی یک بار اعطا می‌شد، ولی از سال ۱۹۹۳، این جایزه هر دو سال یک بار به محققان برجسته در این حوزه‌ها داده می‌شود.

از سال ۱۹۸۴ تاکنون، ۲۰ جایزه درک سولا در ۱۳ دوره به محققان برجسته داده شده است که از آن میان می‌توان به محققانی چون تیبور براون^{۱۲}، از مجارستان، سردبیر مجله <علم‌سنجی>؛ فرانسیس نارین^{۱۳} از ایالات متحده آمریکا؛ و گلانزل^{۱۴} از مجارستان اشاره کرد.

کنفرانس بین‌المللی علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی

کنفرانس‌های علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی از سال ۱۹۸۷، هر دو سال یک بار در سراسر دنیا برگزار می‌شود. اولین کنفرانس کتاب‌سنجی در سال ۱۹۸۷ در بلژیک توسط آگه و روسو^{۱۵} با هدف کشف علایق در این زمینه علمی، سازمان‌دهی شد. هدف آنها از برگزاری این کنفرانس آن بود که دریابند چه میزان محقق علاقه‌مند به این زمینه علمی وجود دارد و آیا از کنفرانس در این زمینه علمی حمایت می‌شود؟ در زمان برگزاری اولین کنفرانس با عنوان «کنفرانس بین‌المللی کتاب‌سنجی و جنبه‌های نظری بازیابی اطلاعات»، هیچ

10. Derek J.de Solla Price

درک سولا پرایس، که او را پدر علم‌سنجی می‌دانند، متولد ۱۳۴۶ در لندن و دارای درجه استادی در زمینه تاریخ علم است. او در مقاله مشهورش با عنوان «شبكة‌های مقالات علمی» الگوهای ارتباطات و تعامل بین دانشمندان را بررسی نموده است. مقاله دیگر او در این حوزه در سال ۱۹۷۶ به عنوان بهترین مقاله مجله JASIS معرفی شد. دو سولا پرایس جایزه‌های متعددی را برای کارهای برجسته در زمینه علم اطلاعات کسب کرده است.

11. Eugene Garfield

12. Tibour Brown

13. Francis Narin

14. Glanzel

15. Egghe and Rousseu

طرحی برای برگزاری کنفرانس‌های متوالی و همچنین پایه‌گذاری یک انجمن حرفه‌ای در میان نبود. به هر حال برگزاری کنفرانس نشان داد که گرایش معنی‌داری در این زمینه وجود دارد.

دومین کنفرانس در سال ۱۹۸۹ به وسیلهٔ جین تاگو^{۱۶} در کانادا و سومین کنفرانس نیز در سال ۱۹۹۱ به وسیلهٔ راوی چاندرارائو^{۱۷} در هندوستان سازمان‌دهی شد.

در سال ۱۹۹۳ که انگیزهٔ ایجاد انجمن حرفه‌ای به وجود آمد، کنفرانس با نام رسمی «کنفرانس بین‌المللی علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی» معرفی گردید. از آن زمان کنفرانس‌های بعدی انجمن، به ترتیب در کشورهای آلمان، ایالات متحدهٔ آمریکا، اسرائیل، مکزیک، استرالیا، چین، و سوئد برگزار شده است.

یازدهمین کنفرانس دو سالانهٔ انجمن از ۲۵ تا ۲۷ ماه ژوئن سال ۲۰۰۷ در شهر مادرید اسپانیا برگزار شده است. محورهای این کنفرانس عبارت بوده‌اند از:

• پویایی و تحرک حوزه‌های علمی: رشد و تمایز؛

• تجسم و بازنمایی دانش؛

• دانش بین‌رشته‌ای، دانش چندرشته‌ای؛

• تاریخچهٔ کتابسنجی و علم‌سنجی؛

• مدل‌سازی ریاضی قوانین اطلاع‌سنجی؛

• تحلیل استنادی و تحلیل پیوندهای

وب؛

• وب‌سنجی؛

• همکاری در علم (فردی، مؤسسه‌ای،

منطقه‌ای، و بین‌المللی)؛

• ارزیابی عملکرد تحقیقات در سطوح خرد، کلان، و میانه؛

• تولیدات علمی مؤسسه‌ای و ملی؛

• پیشبرد و تحلیل تطبیقی شاخص‌های

جدید علم و تکنولوژی؛

• شاخص‌های پروانهٔ ثبت اختراع؛

• پیش‌بینی و تحلیل سیاست‌گذاری در

علم؛

• فاکتورهای اجتماعی و اقتصادی در

تولید و توزیع اطلاعات؛

• تأثیر علم‌سنجی بر آغاز دسترسی آزاد؛

• شاخص‌های کتابسنجی جدید و قابل

کاربرد در کتابخانه‌های دیجیتال و مجلات

الکترونیکی؛

• ارزیابی عملکرد ارتباطات در علوم

انسانی و اجتماعی؛ و

• تأثیر کاربرد شاخص‌های کتابسنجی بر

دانشمندان، ناشران، و سردبیران مجلات.

دوازدهمین کنفرانس انجمن نیز در سال

۲۰۰۹ در برزیل برگزار خواهد شد.

تأکید انجمن این است که این کنفرانس‌ها

در کشورهای مختلف در شمال، جنوب، و

شرق، و غرب دنیا برگزار گردد و توزیع

کشورهای میزبان به نحوی باشد که این

کشورها بتوانند مؤسسات داخلی را به حضور

در تحقیقات علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی

بین‌المللی تشویق کنند.

عضویت در انجمن

هر فرد فعال یا علاقه‌مند به تحقیق

در اطلاع‌سنجی، علم‌سنجی، کتابسنجی،

فن‌سنجی، وب‌سنجی و یا زمینه‌های وابسته می‌تواند به عضویت انجمن درآید. چند نمونه عضویت در انجمن وجود دارد که از آن جمله می‌توان به عضویت فردی و مؤسسه‌ای اشاره کرد. افراد و یا مؤسسات با پرداخت حق عضویت می‌توانند به عضویت انجمن در بیایند. حق عضویت کشورهای در حال توسعه کمتر از مبلغ حق عضویت کشورهای پیشرفته است.

از مزایای عضویت در انجمن می‌توان به تخفیف ثبت‌نام در کنفرانس بین‌المللی علم‌سنجی و اطلاع‌سنجی، حق اشتراک اختصاصی مجله بین‌المللی علم‌سنجی و دریافت رایگان خبرنامه انجمن اشاره کرد.

البته لازم به ذکر است که افراد غیر عضو نیز می‌توانند از طریق وب سایت انجمن از آرشیو کامل شماره‌های گذشته خبرنامه استفاده کنند. همچنین همه افراد می‌توانند در گروه‌های بحث انجمن عضو شده، اخبار جدید مربوط به این حوزه علمی را دریافت کرده و از طرف دیگر می‌توانند از چکیده مقالات منتشر شده در همه شماره‌های مجله بین‌المللی <علم‌سنجی> استفاده کنند.

منبع

<http://www.issi-society.info/links.html>

